

Mispátim – Törvények

Mispátim Hetiszakasz tartalma משפטים

Szakaszunkban – Mispátim (2Mózes 21:1–24:18.) – a zsidó magánjog sok rendelkezése van rögzítve. Kezdve a rabszolgaság szabályozásán és humánusabbá tételén, a szidra felállítja azt a keretet, amelyben a zsidó életmód kifejezésre juthat: a Háláchá – a zsidó törvény – keretét. Itt mondja ki a Tóra a klasszikus demokrácia elvét: a többség határozata legyen a döntő – de ne használd ki a többségi döntést negatív, destruktív célokra.

A szináj-hegyi Kinyilatkoztatást követően az Örökkévaló hoz egy sor törvényt Izrael népe számára. Ezek közé tartoznak a héber rabszolgákra vonatkozó törvények; a gyilkosságért, emberablásért, testi sértésért és tolvajlásért járó büntetések; a különféle károkozások jóvátételére; a kölcsönökre vonatkozó magánjogi rendelkezések; a letéteményekre, kölcsönzőkre és a bérlőkre vonatkozó szabályok; és a bíróságok igazságszolgáltatásának rendszabályai. – **2Mózes 21:1–23:8.**

Törvény tiltja meg Izrael gyermekeinek az idegenekkel szembeni rossz bánásmódot; törvény írja elő az évszakokkal kapcsolatos ünnepek megtartását; és rendelkezik a terményajándékokról, melyeket a jeruzsálemi Szentélybe kellett vinni. Törvény tiltja meg a hús és a tej együtt főzését. A Mispátim hetiszaka-

sza összesen ötvenhárom micvát tartalmaz – ebből 23 tevőleges parancsolat, 30 pedig tiltó. – **2Mózes 23:9–19.**

Az Örökkévaló ígéretet tesz Izrael népének, hogy beviszi őket a Szentföldre, ugyanakkor óva inti őket attól, hogy magukévá tegyék az ott talált népek pogány szokásait. – **2Mózes 23:20–33.**

Izrael népe kijelenti: „Megtesszük, és híven meghallgatjuk” mindazt, amit az Örökkévaló nekünk parancsol. Mózes, Áronra és Chúrra hagyva az izraeliták táborát, felmegy a Szináj hegyére, és ott marad negyven nap és negyven éjjel, hogy átvegye Istentől a Tórárt. – **2Mózes 24.**

שבת שלום

Binjomin rabbi droséja: Mispátim

„Nyomozás folyik az ügyben” – avagy mihez kezdünk a rémhírekkel?

Ezen a héten is olvashattunk a médiában arról, hogy egy bizonyos bűnügyben a rendőrség nyomoz.

Nincsen ebben semmi különleges – gondolhatnánk. Egy különlegesség azonban, hogy az adott ügyben a zsidó közösség is érintett. Egy másik különlegesség, hogy mindez éppen a mostani héten történik, amikor a **Tórából** ezt olvassuk: **„Ne hordjál hamis hírt!” (Mózes 2., 23:1)**

Éppen ez a parancsolat az oka annak, hogy nem írnám le itt az említett hír konkrét részleteit. Hiszen, ha ezt tenném, azzal tovább terjeszteném az elhangzottakat. Ehelyett inkább vizsgáljuk meg közelebbről a vonatkozó tórai előírást.

Szavanként fordítva:

- **Lo tisztá** – „**ne hordjál**”, szó szerint: **ne emelj fel**
- **Sémá** – „**hír**”, szó szerint: **hallomány**
- **Sáv** – „**hamis**”, szó szerint: **üres, felesleges, értelmetlen**

Azaz: ha olyasmit hallunk, ami súlytalan, jelentéktelen, vagy azért, mert nincsen bebizonyítva, vagy azért, mert nem bír semmilyen konkrét befolyással az életünkre, akkor azt a hallomást **„ne emeljük fel”**.

Vagyis ne mi legyünk azok, akik felkaroljuk, terjesztjük, továbbítjuk mások fülébe.

A **Choféc Cháim** könyve (melyet az utóbbi időben minden nap tanulmányozunk **minche** és **mááriv** között) azért íródott, hogy a **láson hárá**, azaz a **rossznyelvűség** tilalmának részleteit bemutassa. Ezen belül talán az egyik legfontosabb tudnivaló az ún. **konstruktív láson hárá feltételei (Choféc Cháim, Láson Hárá 10:2)**. Vannak ugyanis pillanatok, amikor nemcsak szabad, hanem egyenesen helyes, kötelező az, ha felszólalunk: amikor figyelmeztetnünk kell embertársainkat arra, ha egy rosszindulatú egyén kifejezetten veszélyezteti őket. Ilyenkor egy másik tórai elv lép életbe: **„Ne állj tétlen felebarátod vérénél!” (Mózes 3., 19:16)**

A konstruktív **láson hárá** egyik legfontosabb feltétele pedig éppen az, hogy győződjünk meg arról, hogy az adott információ valóban igaz.

Amikor az újságban azt olvassuk, hogy **„a rendőrség nyomoz”**, az már el is árulja, hogy ez a feltétel **nem** teljesül. Hiszen a rendőrség pontosan most van benne abban a folyamatban, amikor a gyanút megerősítik vagy megcáfolják. Ha tehát ilyesmit olvasunk, biztosan tudhatjuk, hogy nem helyes az adott információt sem felvennünk, elfogadnunk, sem továbbadnunk.

Egy másik fontos feltétel maga a konstruktív célzat: elérünk bármi konkrét hasznot, vagy megmenekülhetünk akármilyen konkrét kártól az adott információ ismeretében? A válasz az ilyen jellegű újsághírek elsöprő esetében: nem. A **Tóra** célja az ideális emberek, valamint az ideális társadalom formálása. Egy ilyen helyzetben törődünk a másik ember reputációjával. Ha nem szükséges, nem rontjuk a hírét, mindaddig, amíg kiderülhet az ártatlansága is.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ר

Rabbi Jonatan Sacks: A rabszolgaság lassú vége

A **Mispátim** hetiszakaszban tanúi lehetünk a **Tóra** egyik nagy stilisztikai jellemzőjének, nevezetesen a narratívából a törvénybe való átmenetnek. Eddig a **Kivonulás könyve** elsősorban narratív volt: az izraeliták rabszolgaságának és a szabadság felé vezető útjának története. Most jön a részletes jogalkotás, a „**szabadság alkotmánya**”.

Ez nem véletlen, hanem elengedhetetlen. A judaizmusban a törvény a nép történelmi tapasztalataiból fakad. **Egyiptom** volt a zsidó nép lelki iskolája; az emlékezet volt a szabadság művészetének és mesterségének folyamatos szeminárium. Megtanította nekik, milyen érzés a hatalom rossz oldalán állni. „**Tudod, milyen érzés idegennek lenni**” – mondja egy visszhangos mondat a héten olvasott parasában (**2Mózes 23:9**). A zsidók voltak azok, akiknek parancsba adták, hogy soha ne felejtsek el a rabszolgaság keserű ízét, hogy soha ne vegyék természetesnek a szabadságot. Akik ezt teszik, végül elveszítik azt.

Ez sehol sem nyilvánvalóbb, mint a mai parasa kezdetén. Az izraeliták történelmi rabszolgasága kapcsán olvastunk. Így a **Mispátim** társadalmi jogszabályai a rabszolgasággal kezdődnek. A lenyűgöző nem csak az, amit mond, hanem az is, amit nem mond.

Nem mondja: töröljék el a rabszolgaságot. Pedig biztosan ezt kellett volna tennie. **Nem ez a történet eddigi lényege? József testvérei rabszolgának adják el.** Ő, mint az **egyiptomi alkirály, Tzofenat Paneach**, rabszolgasággal fenyegeti őket. Generációkkal később, amikor egy „**Józsefet nem ismerő**” fáraó kerül hatalomra, az egész **izraeli nép Egyiptom rabszolgájává** válik. A rabszolgaság, akárcsak a bosszú, egy ördögi kör, amelynek nincs természetes vége. **Miért ne adhatnánk neki akkor egy természetfeletti véget?** Miért nem mondta Isten: „**Nincs többé rabszolgaság**”?

A **Tóra** már megadta nekünk a burkolt választ. Az emberi természetben lehetséges a változás, de időbe telik: hatalmas időbe, évszázadokba, sőt évezredekbe. Aligha kétséges, hogy a **Tóra** értékrendje szerint az egyik ember másik ember feletti, annak beleegyezése nélküli hatalomgyakorlása alapvető támadás az emberi méltóság ellen. Ez nem csak a gazda és a rabszolga közötti viszonyra igaz. Sok klasszikus zsidó kommentátor szerint ez igaz a király és alattvalói, az uralkodók és az uralkodottak közötti kapcsolatra is. A bölcsek szerint ez még Isten és az emberek közötti kapcsolatra is igaz. A **Talmud azt mondja**, hogy ha **Isten** valóban kényszerítette volna a zsidó népet a **Tóra** elfogadására azzal, hogy „**a hegyet a fejük fölé függesztette**” (**Shabbat 88a**), az maga a szövetség feltételeinek megsértését jelentené. **Mi Isten avadimjai**, szolgálói vagyunk, csak azért, mert őseink szabadon úgy döntöttek (**lásd Józsué 24**, ahol **Józsué szabadságot kínál a népnek, ha úgy döntenek, hogy ott és akkor elfordulnak a szövetségtől**).

Tehát a rabszolgaságot meg kell szüntetni, de **Isten** velünk való kapcsolatának alapvető elve, hogy nem kényszerít minket arra, hogy gyorsabban változzunk, mint amennyire saját szabad akaratunkból képesek vagyunk. Tehát a **Mispátim** nem szünteti meg a rabszolgaságot, hanem egy sor alapvető törvényt hoz létre, amelyek az embereket, bár saját tempójukban, de saját akaratukból a rabszolgaság megszüntetéséhez vezetik. Íme a törvények:

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Rabbi Jonatan Sacks: A rabszolgaság lassú vége

„Ha héber szolgát vásárolsz, az hat évig szolgáljon neked. De a hetedik évben szabadon távozzon, anélkül, hogy bármit is fizetne... Ha azonban a szolga kijelenti: „Szeretem gazdámat, feleségemet és gyermekeimet, és nem akarok szabadulni”, akkor gazdája a bírók elé kell állítsa. Az ajtóhoz vagy az ajtókerethez kell vinnie, és egy fúróval át kell szúrnia a fülét. Akkor az egész életére a szolgája lesz”. (2Mózes 21:2-6)

Mit tartalmaznak ezek a törvények? Először is, alapvető változás történik a rabszolgaság természetében. Ez már nem állandó állapot, hanem ideiglenes helyzet. A héber rabszolga hét év után szabadul. Ő ezt tudja. A rabszolgát nem a gazda szeszélye, hanem isteni parancs szabadítja fel. Ha tudod, hogy egy meghatározott idő után szabad leszel, akkor testben rabszolga lehetsz, de a lelkedben szabad ember vagy, aki ideiglenesen elvesztette szabadságát. Ez önmagában forradalmi változás.

Ez azonban önmagában nem volt elég. Hat év hosszú idő. Ezért hozták létre a **sábbátot**, hogy a rabszolgák hetente egy napon szabad levegőt lélegezhessenek: senki sem parancsolhatott nekik, hogy dolgozzanak.

„Hat napon át dolgozzatok és végezzétek el minden munkátokat, de a hetedik nap az Örökkévaló, a ti Istenetek szombata. Ezen a napon ne végezzetek semmiféle munkát, sem ti, sem szolgálóitok, sem szolgálóitok, hogy szolgálóitok és szolgálóitok is pihenhesenek, mint ti. Ne feledd, hogy rabszolgák voltatok Egyiptomban, és hogy az Örökkévaló, a te Istened, hatalmas kézzel és kinyújtott karral hozott ki onnan. Ezért parancsolta meg neked az Örökkévaló, a te Istened, hogy tartsd meg a szombat napját”. (5Mózes 5:12-14)

De a Tóra nagyon is tisztában van azzal, hogy nem minden rabszolga vágyik a szabadságra. Ez is az **izraeliták** történelméből fakad. Az **izraeliták** többször is vissza akartak térni **Egyiptomba** a pusztában. Azt mondták: „Emlékszünk az egyiptomi halakra, amelyeket ingyen ettünk, valamint az uborkákra, dinnyékre, póréahagymára, hagymára és fokhagymára” (4Mózes 11:5).

Ahogy **Rashi** rámutat, a „ingyen” [chinam] kifejezést nem lehet szó szerint érteni. Az izraeliták munkájukkal és életükkel fizettek érte. Az „ingyen” azt jelenti, hogy „mentes a micvóktól”, a parancsoktól, a kötelezettségektől, a kötelességektől. A szabadságnak nagyon magas ára van, nevezetesen az erkölcsi felelősség. Sokan megmutatták, amit **Erich Fromm** „a szabadságtól való félelemnek” nevezett. **Rousseau** „az emberek szabadságra kényszerítéséről” beszélt – ez a nézet idővel a francia forradalmat követő terror uralmához vezetett.

A Tóra nem kényszeríti az embereket a szabadságra, de ragaszkodik a megbélyegzés rituáléjához. Ha egy rabszolga nem hajlandó szabadulni, gazdája „elviszi az ajtóhoz vagy az ajtókerethez, és egy túvel átlyukasztja a fülét”. **Rashi** így magyarázza:

Rabbi Jonatan Sacks: A rabszolgaság lassú vége

Miért pont a fület választották piercingezésre, és nem a test más részeit? Rabbi Yochanan ben Zakkai így válaszolt: ...Az a fül, amely a Sínai-hegyen hallotta: „Mert nekem vannak Izráel fiai szolgák”, és ennek ellenére továbbment, és magának mestert szerzett, annak [a fület] piercingezni kell! Rabbi Shimon gyönyörűen magyarázta ezt a verset: **Miért különbözik az ajtó és az ajtókeret a ház többi tárgyától? Isten valójában azt mondta: „Az ajtó és az ajtókeret tanúi voltak Egyiptomban, amikor átléptem a küszöböt és a két ajtókeretet, és azt mondtam: „Mert nekem vannak Izráel fiai szolgák”, ők az én szolgálaim, nem szolgák szolgálói, és ez az ember mégis gazdát szerzett magának, ezért [fület] át kell szúrni a jelenlévők előtt.”** A rabszolga rabszolga maradhat, de nem anélkül, hogy emlékeztessék arra, hogy ez nem az, amit Isten akar a népének. E törvények eredményeként olyan dinamika alakult ki, amely végül a rabszolgaság eltörléséhez vezetett, amikor az emberek szabadon dönthettek.

És így is történt. A kvékerek, methodisták és evangélikusok, köztük a leghíresebb **William Wilberforce**, aki **Nagy-Britanniában** vezette a **rabszolga-kereskedelem eltörlésére irányuló kampányt**, vallási meggyőződésük vezérelte őket, nem utolsósorban az **Exodus bibliai elbeszélése és Ézsaiás felhívása: „Hirdessétek a foglyoknak és a rabszolgáknak a szabadságot, a sötétségből való kiengedést” (Ézsaiás 61,1).**

Az **Egyesült Államokban** a rabszolgaságot csak a polgárháború után szüntették meg, és voltak, akik a **Bibliára hivatkozva** védték a rabszolgaságot. Ahogy **Abraham Lincoln** második beiktatási beszédében fogalmazott: „Mindketten ugyanazt a Bibliát olvassák, ugyanahhoz az Istenhez imádkoznak, és mindketten az Ő segítségét kérik a másik ellen. Furcsának tűnhet, hogy bárki merészeljen igazságos Isten segítségét kérni ahhoz, hogy mások verejtékéből szerezzék meg kenyerét, de ne ítéljünk, hogy ne ítéljenek meg minket.”

Mégis, az **Egyesült Államokban** eltörölték a rabszolgaságot, nem utolsósorban azért, mert a **Függetlenségi Nyilatkozatban** kijelentették, hogy „minden ember egyenlőnek születik”, és **Teremtőjétől** elidegeníthetetlen jogokkal rendelkezik, köztük „az élet, a szabadság és a boldogságra való törekvés jogával”. **Jefferson**, aki ezeket a szavakat írta, maga is rabszolgatartó volt. Az ideálok rejtett ereje azonban olyan nagy, hogy az emberek végül rájönnek, hogy ha ragaszkodnak a szabadsághoz és a méltósághoz való jogukhoz, miközben másoktól megtagadják azt, akkor ellentmondásos életet élnek. Ekkor következik be a változás, és ez időbe telik.

Ha a történelem tanít nekünk valamit, az az, hogy **Isten** türelmes, bár türelmét gyakran keményen próbára teszik. Ő a rabszolgaság eltörlését akarta, de azt akarta, hogy ezt szabad emberek tegyék meg, akik saját maguk ismerik fel annak gonoszságát és az általa okozott rosszat. A történelem Istene, aki megtanított minket a történelem tanulmányozására, hitt abban, hogy végül megtanuljuk a történelem tanulságát: hogy a szabadság oszthatatlan. Ha valóban szabadságot akarunk magunknak, akkor másoknak is szabadságot kell adnunk.

MISNÉ TORÁ – ZSIDÓ JOGTÁR

LXXXII. RÉSZ

3. §. A **Hold** minden hónapban két napig – illetve valamivel kevesebb vagy hosszabb ideig – rejtve van és nem látható: a hónap végén körülbelül egy nappal a Nappal való egy vonalba állása előtt, és egy nappal a **Nappal** való egy vonalba állása után, és csak ez után tűnik fel este nyugaton.

Az első este, amikor a **Hold** előtűnik rejtettségéből, és nyugaton láthatóvá válik, az a hónap kezdete. Onnantól huszonkilenc napot számlálunk. Ha a **Hold** a **harmincadik nap előestéjén** látható, akkor a harmincadik nap lesz a **következő hónap Ros Chodese – újholdja**. Ha a **Hold** ekkor még nem látható, akkor a harmincegyedik nap lesz a **Ros Chodes**, és a **harmincadik nap** még az **előző hónaphoz tartozik**. A harmincegyedik este nem szükséges a **Hold** megpillantására hagyatkozni: ugyanis akár látszik, akár nem az új hónap aznap este megkezdődik, mivel harminc napnál hosszabb holdhónap nincs.

4. §. Amikor egy hónapban huszonkilenc nap van, mert a **Hold** látható a harmincadik napon, azt a hónapot **chászér**-nek – hiányosnak nevezik. Ha a **Hold** nem látható, és az előző hónap harmincnapos, akkor azt a hónapot **möubár**-nak, vagy **málé**-nek – teljesnek nevezik.

Mikor a **Hold** a harmincadik nap előestéjén látható, akkor ezt mondjuk: „**a Hold idejében látszik**”. Amikor pedig a **Hold** csak a harmincegyedik nap előestéjén látható, de a harmincadikon nem, akkor azt úgy nevezzük: „**a Hold a teljesség estjén látszik**”.

A bíróság feladata

5. §. A hetenkénti szombattal ellentétben a **Ros Chodesnek** a **Hold** megpillantására alapozott megállapítását nem végezheti el bárki. A szombat esetében mindenki számol hat napot, és a hetediken pihen.

Az új hónap megszentelése ezzel szemben, a bíróság hatáskörébe tartozik. [Az új hónap addig nem kezdődik el], amíg a bíróság meg nem szenteli, és ez az a nap, amelyen megerősítik, hogy a **Ros Chodes** valóban **Ros Chodes**. Erre utal a vers is, miszerint „**E hónap nektek [a hónapok kezdete]**”, azaz az új hónappal kapcsolatos tanúságtétel rád bízatik.

6. §. A **Legfőbb Bíróság** a csillagok helyét és pályáját ismerő csillagászokéhoz hasonló módszerrel végzi a számításokat. Gondos vizsgálódással megállapítják, hogy elméletileg látni lehet-e majd a megfelelő időben, azaz a harmincadik napon a Holdat, vagy sem.

Ha úgy ítélik meg, hogy ez lehetséges, akkor a harmincadik napon összeülnek, és egész nap várják a tanúkat. Ha jelentkeznek tanúk, akkor a bíróság a törvénynek megfelelően megvizsgálja a tanúvallomásukat, meggyőződik az állítások valós voltáról, és megszenteli az új hónapot. Ha nem látják a **Holdat**, és nem jelentkeznek tanúk, akkor kitöltik a harmincadik napot, s ezáltal teljessé teszik a hónapot.

Ha a **bírák** a számításaik alapján megállapítják, hogy a **Hold** nem lesz látható, akkor nem ülnek össze a harmincadik napon, és nem várnak tanúkra. Ha pedig mégis jelentkeznek tanúk, a **bírák** tudják, hogy azok hamis tanúk, vagy felhők álltak össze szemük előtt **Holdnak** tetsző formára, de az igazából nem a **Hold** volt.

Folytatjuk...

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND FEBRUÁR 1. – 28. KÖZÖTT

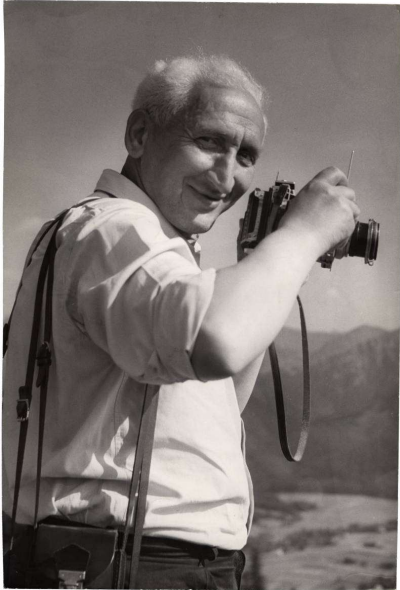
1.	vasárnap		8.00	16,30	14.
2.	hétfő	FÁK ÚJÉVE	7.00	16,30	15.
3.	kedd		7.00	16,30	16.
4.	szerda		7.00	16,30	17.
5.	csütörtök		7.00	16,30	18.
6.	péntek		7.00	16,30	19.
7.	szombat	JITRÓ vége: 17,43	8.00	16,30	20.
8.	vasárnap		8.00	16,45	21.
9.	hétfő		7.00	16,45	22.
10.	kedd		7.00	16,45	23.
11.	szerda		7.00	16,45	24.
12.	csütörtök		7.00	16,45	25.
13.	péntek		7.00	16,45	26.
14.	szombat	MISPÁTIM SÁBÁT S'KÁLIM ÚJHOLD HIRDETÉS vége: 17,53	8.00	16,45	27.
15.	vasárnap		8.00	17,00	28.
16.	hétfő	JAJM KIPPUR KOTAJN	7.00	17,00	29.
17.	kedd	ÚJHOLD 1.	7.00	17,00	30.
18.	szerda	ÚJHOLD 2.	7.00	17,00	1.
19.	csütörtök		7.00	17,00	2.
20.	péntek		7.00	17,00	3.
21.	szombat	TRUMÁ vége: 18.05	8.00	16,45	4.
22.	vasárnap		8.00	17,00	5.
23.	hétfő		7.00	17,00	6.
24.	kedd	ZÁJIN ÁDÁR	7.00	17,00	7.
25.	szerda		7.00	17,00	8.
26.	csütörtök		7.00	17,00	9.
27.	péntek		7.00	17,07	10.
28.	szombat	TECÁVÉ vége: 18.14 SÁBÁT ZÁCHOR	8.00	17,00	11.

S
V
Á
T
Á
D
Á
R

Ismeretlen zsidók nyomában CVXVIII. Vadas Ernő

Vadas Ernő (eredeti neve: Weisshaus Ernő) (Nagykanizsa, 1899. december 17. – Budapest, 1962. május 30.) magyar fényképész, fotóművész, a Magyar Távirati Iroda főmunkatársa volt.

Szülei: Weisshaus Sándor és Egri Julianna voltak. Pályafutását amatőrként kezdte. 1918-ban készítette el első fényképét. 1927-től Balogh Rudolfnál tanult. 1929-ben a Magyar Fényképezők Országos Szövetségének tagja lett.

Az 1930-as években idillikus, romantikus képeivel ért el sikert. 1931-ben Svájcban díjat nyert *Libák* című fényképével. 1936-ban megalakította a Modern Magyar Fényképezők Egyesületét. 1937-ben Budapesten házasságot kötött Czirják Mária Erzsébettel. 1939-ben Rosner Károlyval kiadta a *Magyar Fényképezés* című albumát.

A második világháborúban munkaszolgálatos volt. 1945-ben került haza Mauthausenből. A második világháború után témaköre kibővült és reálisabb színezetet kapott. Az egyesületet a hatóságok betiltották, így a Turisták Inóci Társasága fotószakosztályának tagjaiként működtek tovább.

1947-ben a Nemzetközi Amatőrfényképészek Világszövetségének egyik hazai igazgatójává nevezték ki. 1954–1962 között a *Fotó* című szaklap főszerkesztőjeként dolgozott. 1956-tól a Magyar Távirati Iroda fotóriportere, illetve főmunkatársa volt. 1956-tól a Magyar Fotóművészek Szövetségének elnöke volt. 1957-ben a FIAP legmagasabb kitüntetésben részesítette. 1960-ban gyűjteményes kiállításon mutatta be műveit.

Képei a *Geographic Magazine*-ban, a *Vanity Fair*-ben, a *Seven Seas*-ben, a *Harpers Bazaar*-ban, az *Illustrated London News*-ban és a *L'illustration*-ban jelentek meg.

Forrás: (wikipedia)

Várjuk szeretettel a megújult, újraéledő péntek esti interaktív, közösségi élményekkel teli kidusra, (Rosenfeld Dániel kántor úr vezetésével) amely előtt közös Szombatfogadó imádkozás lesz 17:00-tól. Jelentkezés: feb. 18-a 9 óráig nagyfuvaroszsinaqoga@gmail.com

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

Raj Tamás: Héber nyelvkönyv kezdőknek XLV. Rész

FŐNEVEK ÉS JELZŐK TÖBBES SZÁMA (gyakorlat)

ÍRD LE AZ ALÁBBI SZAVAKAT TÖBBES SZÁMBAN
(A MINTA ALAPJÁN)

- א. 1. אֶלֶת בְּאֵתֶם 2. שִׁעוּר שִׁיחָרִיף 3. חֶבֶר חֶבְרִים
 4. מַחְבֵּרֵת 5. תִּיּוּרֵת 6. חֶבֶרֶת 7. יָלֵף 8. מִשְׁרָף
 9. מוֹעֵצָאן 10. חֶבֶרֶת 11. תִּיּוּר 12. אִישׁ 13. אִישׁוֹת 14. עֵט
 15. מִלֵּף 16. חֶזֶן 17. רְחוּבֵי 18. בֵּית 19. שׂוֹלְחָן

- ב. 1. הֵאֵל תִּיּוּר הֵם תִּיּוּרִים 2. זָכָת מְכֻנֵּת אֵלֶּה מְכֻנֵּי
 3. זֶה חֶבֶר 4. זֶה אֶרֶן 5. הֵיא יֵלֵף 6. זֶה שׂוֹלְחָן
 7. זֶה סֵפֶר 8. זֶה בֵּיסֵא 9. הֵיא מוֹרֶה 10. זֶה עֵט

- ג. 1. הַחֶבֶר גְּבוּלַת בְּחֶבְרִים גְּבוּלֵים
 2. הַמְכֻנֵּת חֶשֶׁה 3. הַתְּמוּנֶה יוֹפֵה 4. הַאֵלֶּפֶן חֶשֶׁה
 5. הַחֶזֶן שׁוֹרֶה 6. הַעֵט לֶבֶן 7. הַקִּיבּוּלֵי חֶשֶׁה
 8. הַמוֹעֵצָאן יוֹפֵה 9. הַבֵּית לְבָנֵה 10. הַמִּשְׁרָף קֵטָן

ÍRD EGYES SZÁMBAN A MINTA ALAPJÁN!

1. אֵלֶּה רְחוּבֵי יוֹפֵי זֶה רְחוּבֵי יוֹפֵה
 2. אֵלֶּה מִיּוֹפֵי חֶשֶׁה 7. הַאֶרְנוֹת לְבָנֵם
 3. אֵלֶּה מְשֻׁחֵי גְבוּלֵי 8. הַעֵטִים שׁוֹרֵי
 4. הַבְּתִים גְּבוּלֵי וִיפֵי 9. אֵלֶּה שֵׁנוֹת עֲבָרִיִּים
 5. הַחֶזֶן לֵא גְבוּלֵי 10. הֵם הַעֵטִים טוֹבִים
 6. אֵלֶּה שׂוֹלְחָנוֹת קֵטָנִים 11. הַיֵּלֵפוֹת יוֹפֵי מֵאֹף

נֵנוֹת
וּבְתָאָרִים

תְּרֵיִל 22

לְפִי שֵׁנוֹת
אֵלֶּה מְשֻׁחֵי גְבוּלֵי
(לֵא: נֵנוֹת)
példa (esz, tsz)

תְּרֵיִל 23

יְחִיָּהּ egyes (szám)

RECEPT-TÁR

Arroz con salchichas

Az arroz con salchichas egy klasszikus karibi–latin-amerikai egytálétel, leginkább Puerto Ricohoz kötik: paradicsomos, fűszeres rizs pirított virslivel (salchicha), sofritós alappal és gazdag ízvilággal.

Hozzávalók: 2 adag

- 1 kis fej vöröshagyma
- 1 db zöld kaliforniai paprika
- 3 gerezd fokhagyma
- 1 csokor koriander
- 1 teáskanál kapribogyó
- 0.5 teáskanál füstölt pirospaprika
- 0.5 kávéskanál római kömény
- 0.5 kávéskanál fokhagymapor
- 1 csipet oregánó
- fekete bors ízlés szerint
- só ízlés szerint
- 300 g jázmin rizs
- 1 db babérlevél
- 650 ml alaplé

Az arroz con salchichas-hoz

- 2 ek napraforgó olaj
- 250 g virsli
- 3 ek sűrített paradicsom
- 10 db olajbogyó (szeletelve)

Elkészítés:

Minden zöldséget durvára vágjunk fel. Tegyük aprítógépbe vagy turmixba, pürésítsük nedves, kissé darabos krémmé (ne teljesen simára!). Az állaga olyan legyen, mint egy sűrű zöld pesztóé. Hűtőben 4–5 napig tárolható, fagyaszta jégkockatartóban akár 2–3 hónapig (főzéshez csak bedobunk 1–2 kockát).

Egy nagy serpenyőben vagy lábasban hevítsük fel az olajat, pirítsuk meg a virslikarikákat, amíg kissé megpirulnak és illatosak lesznek. Keverjük bele nagyjából 3 evőkanál sofritót, és süssük 2–3 percig, amíg nagyon illatos lesz. Adjuk hozzá a paradicsompürét és/vagy sűrített paradicsomot, apróra vágott olívát és kapribogyót. Főzzük pár percig, amíg sűrű szószt nem kapunk.

Jöhet a fűszerezés: eredetileg adobóval és sazón fűszerkeverékkel ízesítik, ha nem kapunk, akkor helyettesítsük füstölt egy teáskanál édes paprikával, fél kávéskanál őrölt római köménnyel, fél kávéskanál fokhagymaporról, egy csipet oregánóval, kurkumával és sóval - ízlés szerint (ízben kb. 90%-ban hozza a sazón karakterét) és egy babérlevéllel. Adjuk hozzá a rizst, keverjük át, hogy minden szem bevonódjon a szószban.

Öntsük fel alaplével vagy szűrt vízzel, forrás után fedjük le, és kis lángon főzzük, amíg teljesen megpuhul a rizs - nagyjából 20–30 percig. Időnként finoman kevergessük meg, hogy a rizs ne tapadjon le a serpenyő alján. Akkor lesz jó az állaga, ha nem túl száraz, hanem szaftos marad rizs. Vegyük le a tűzről, pihentessük 5 percig, majd villával lazítsuk fel. Tálalhatjuk kockázott avokádóval és sült fűzőbanánnal.

Forrás: (nosalty)

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2026. Feb. 13. – 2026. Feb. 20.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
13. péntek	7:00	16:45
14. szombat	8:00	16:45
15. vasárnap	8:00	17:00
16. hétfő	7:00	17:00
17. kedd	7:00	17:00
18. szerda	7:00	17:00
19. csütörtök	7:00	17:00
20. péntek	7:00	17:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
13. péntek	16:45	14. szombat	17:56
20. péntek	16:56	21. szombat	18:05

POÉN SAROK

- Mi az: Arnold Schwarzeneggernek hosszú, Bred Pittnek rövid, Madonnának nincs, a Pápa meg nem használja?
- ???
- Vezetéknév!

Események

Gratulálunk Streit Péter előjáró úrnak polgári születésnapja alkalmából. Mazal Tov! Bis120!

Strausz Éva édesanyja után a körzet megtartotta a jahzeit-ot. Előzőekben hozzájárult a péntek esti kidushoz.

A 613 PARANCSOLAT

LXXXI.

„Bűnözők nem tanúskodhatnak”

„Ne légy segítségére a rossznak, hogy hamis tanúként lépj fel!”

(2Mózes 23:1)

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilétek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt február 18.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

AZ EMBERBARÁT ÚJSÁG TÁMOGATÓI:

